

CO SI V SRO MŮŽETE ZAŘÍDIT JINAK, NEŽ JAK TO JE V ZÁKONĚ?

Když zakládáte SRO, máte možnost o tom u notáře sepsat úplně stručný dokument se základními povinnými údaji (= jednoduchá společenská smlouva a „jednoduché SRO“) anebo si pár tisíc připlatit a nechat sepsat podrobnější dokument (= klasická společenská smlouva a „klasické SRO“).

Ta druhá varianta má výhodu v tom, že si spoustu věcí můžete udělat po svém. V následujícím přehledu zjistíte, co konkrétně si můžete v klasické společenské smlouvě řešit odchylně od zákona.

Pár poznámek, než se pustíte do čtení:

- Bez ohledu na to, jestli máte jednoduchou nebo klasickou společenskou smlouvu, máte naprosto plnohodnotné SRO. Z pohledu fungování navenek v tom není rozdíl.
- Kdykoli v průběhu existence života můžete jednoduchou společenskou smlouvu změnit na tu podrobnější klasickou. A i tu klasickou můžete průběžně měnit. Vždy k tomu potřebujete notářský zápis.
- Pokud zakládáte SRO, kde budete jediný společník i jediný jednatel a neplánujete to v dohledné době změnit, určitě vám stačí jednoduchá společenská smlouva. Když se rozhodnete přibrat parťáka, tak je dobré zvážit, jestli ještě před jeho vstupem nepřejít na klasickou společenskou smlouvu.
- Pokud SRO zakládá jediný společník, používá zákon pro společenskou smlouvu označení zakladatelská listina. Ale pořád to je prostě zakladatelský dokument. Aby to nebylo matoucí, v následujícím textu používám pojem „zakladatelský dokument“.
- Zkratka „ZOK“ v následujícím textu = [zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích](#).

SROVNÁNÍ	Jednoduché s.r.o. (vzorové)	Klasické s.r.o. (na míru)
Cena u notáře	Nižší; bez soudního poplatku	Vyšší; soudní poplatek
Zákaz konkurence	Přísný (dle ZOK)	Lze zmírnit, zrušit, zpřísnit
Převod podílu	Na 3. osobu jen se souhlasem VH	Lze úplně uvolnit (např. kmenové listy)
Dědění	Vždy (nelze zakázat)	Lze omezit nebo vyloučit

1. USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE JEDNATELŮ

KONKRÉTNÍ SPOLEČNÍK SI MŮŽE JMENOVAT SVÉHO JEDNATELE:

Pokud jsou 2 a více jednatelů – lze stanovit, že jednoho (resp. maximálně 1/2 z celkového počtu) může přímo určit (a také odvolat) konkrétní společník = s konkrétním podílem je spojeno právo určit jednatele. Ostatní jednatele pak volí valná hromada (tj. všichni společníci s hlasovacím právem).

JINÁ ÚPRAVA ZÁKAZU KONKURENCE (aneb zákaz sedět na dvou židlích):

ZOK je na jednatele poměrně přísný. Podle § 199 ZOK totiž jednatel nesmí:

- Podnikat ve stejném oboru (předmětu podnikání nebo činnosti) jako s.r.o., a to ani „na sebe“ ani pro nikoho jiného.
- Dělat jednatele (nebo jiný statutární orgán) v jiné právnické osobě s obdobným předmětem podnikání jako má s.r.o. (výjimky platí pro koncern).
- Být neomezeně ručícím společníkem (ty má např. veřejná obchodní společnost) nebo ovládající osobou jiné osoby se stejným nebo obdobným předmětem podnikání jako má s.r.o.

Aby takto přísný zákaz neplatil (anebo byl ještě přísnější), je potřeba to mít v zakladatelském dokumentu. Nestačí ani souhlas všech společníků s konkurenční činností (i když to ještě před pár lety stačilo).

Možná si řeknete, jestli má smysl to řešit. Záleží... Reálně to nevadí, dokud jsou vztahy mezi společníky/jednateli dobré. V okamžiku, kdy nejsou, může se stát, že na porušení zákazu konkurence někdo z dalších společníků poukáže a může to pak mít i trestněprávní důsledky (reálně jsem v takovém trestním řízení už i klienta zastupovala).

Pokud chcete mírnější úpravu než tu zákonnou, tak přímo do zakladatelského dokumentu můžete dát např. že se souhlasem společníků lze vykonávat konkrétní činnost/předmět podnikání anebo úplně zákaz konkurence vyloučit.

TIP: U společníků v ZOK zákaz konkurence není. Do zakladatelského dokumentu ho dát také můžete.

2. USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE PODÍLŮ VE SPOLEČNOSTI A SPOLEČNÍKŮ

NEPENĚŽITÉ VKLADY

Lze stanovit jiné způsoby splacení nepeněžitých vkladů (např. že movitá věc nemusí být předána správci vkladu) nebo upravit odchylně od zákona naložení s rozdílem vzniklým mezi cenou nepeněžitého vkladu a vyšší vkladu.

RŮZNÉ DRUHY PODÍLŮ

Můžete mít různé druhy podílů, fantazii se meze téměř nekladou. Jen musíte definovat, jaká práva jsou s různými druhy podílů jsou/nejsou spojená. Např. s některým podílem nemusí být spojené hlasovací právo nebo s podílem může být spojeno vysílací právo (právo určit až polovinu jednatelů, viz výše), u některých může být stanoven jinak podíl na zisku atd.

S obchodním podílem může být spojen kmenový list (viz níže). Jeden společník pak může mít i různé druhy podílů.

Pokud o podílech nic speciálního v zakladatelském dokumentu mít nebudete, bude podíl (podíly) základní. S právy a povinnostmi uvedenými v ZOK.

KMENOVÝ LIST

Zjednodušeně se dá kmenový list připodobnit k akci. Je to taktéž cenný papír. A to cenný papír listinný, takže podíl je reprezentován listem papíru, na kterém jsou uvedené povinné údaje. Podíl se jednoduše převede tak, že na rubovou stranu se napíše, na koho se kmenový list převádí (rubopíše) a pak se dotyčné osobě kmenový list předá. Tj. není potřeba sepsat smlouvu o převodu podílu. A do jisté míry není hned takový nový společník dohledatelný, viditelný. I když tuto výhodu dost osekala zákon o evidenci skutečných majitelů. Jakmile např. chcete hlasovat na valné hromadě, přijmout podíl na zisku, tak už jako společník musíte být viditelní.

PŘEVOD PODÍLŮ

Převod na jiného společníka

Dle ZOK může společník převést podíl na jiného společníka a nepotřebuje k tomu souhlas valné hromady ani jednatele. V zakladatelském dokumentu je možné to zpřísnit a podmínit převod souhlasem některého z orgánů SRO. Dají se k tomu uvést i lhůty nebo třeba případy, kdy souhlas odmítnout nelze apod.

Převod na jinou osobu, než je společník

Podle zákona může společník převést podíl na osobu, která není společníkem, pouze se souhlasem valné hromady. V zakladatelském dokumentu k tomu můžete zakotvit podrobnosti, včetně například stanovení potřebné většiny k udělení souhlasu (při hlasování na valné hromadě) anebo naopak stanovit, že ani v tomto případě není souhlas potřeba nebo k tomu dát souhlas jednatele atd.

Pozor, pokud by byly vydávány kmenové listy, tak podíly musí být neomezeně převoditelné (tj. nelze současně stanovit, že k převodu je potřeba souhlas valné hromady, jednatele ani jiné podmínky).

DĚDĚNÍ PODÍLU

V zakladatelském dokumentu lze dědění vyloučit nebo omezit. Jinak ze zákona smrtí společníka (fyzické osoby) nebo zánikem společníka (právnícké osoby) přechází podíl na dědice, resp. právního nástupce.

PŘEDKUPNÍ PRÁVO K PODÍLU

Je možné zakotvit předkupní právo k podílu. Tj. pokud chce společník podíl prodat, tak musí učinit nabídku (za stejných podmínek, za jakých prodává jiné osobě) společníkovi s předkupním právem. A teprve, pokud ji nevyužije, realizuje se prodej jiné osobě. Pokud byste předkupní právo chtěli zakotvit, pak bych tam doporučila dát i podrobnější podmínky k realizaci. Předkupní právo by pak vzniklo zápisem do obchodního rejstříku.

PODÍL NA ZISKU

- ✓ Lze stanovit, že s některým podílem není spojeno právo na podíl na zisku. Lze také stanovit, že podíl na zisku bude určený jinak než v poměru dle podílů (dá se to zařídit i jednorázově, ale potřebujete k tomu i notáře, resp. notářský zápis).
- ✓ Lze stanovit možnost vyplatit podíl na zisku i jinak než v penězích.

3. VALNÁ HROMADA

ÚČAST NA VALNÉ HROMADĚ

- ✓ Valné hromady se vždy může účastnit každý společník, dle ZOK s sebou může mít i jednu další osobu (advokáta, poradce nebo třeba manžela). V zakladatelském dokumentu lze takovou účast další osoby vyloučit.
- ✓ V zakladatelském dokumentu lze také nad rámec zákona stanovit případy, kdy společník z jiného důležitého důvodu, než uvedeného v zákoně nemůže na valné hromadě hlasovat. Příkladem může být situace, kdy je společník ve střetu zájmů.

HLASOVÁNÍ NA VALNÉ HROMADĚ

- ✓ Kromě klasické valné hromady, kdy se společníci osobně sejdou, lze zakotvit i možnost hlasovat při rozhodování na valné hromadě i mimo valnou hromadu s využitím technických prostředků (typicky přes e-mail). Stanoví se k tomu i podrobnější pravidla.
- ✓ Zakladatelský dokument může určit jinak výpočet počtu hlasů společníka. Dle ZOK je to 1 hlas na každou 1 Kč vkladu. Při statisícových vkladech je praktičtější si do zakladatelského dokumentu dát 1 hlas aspoň na 1.000 Kč vkladu.

USNÁŠENÍŠCHOPNOST VALNÉ HROMADY

- ✓ Ze zákona je valná hromada usnášeníschopná, když jsou přítomni společníci s aspoň polovinou všech hlasů. Tj. u 2 společníků, kdy každý má 50 %, stačí pro usnášeníschopnost i jen 1 společník (oba společníci ovšem musí být o konání valné hromady předem včas a řádně vyrozuměni). V zakladatelském dokumentu lze stanovit usnášeníschopnost jinak. Např., že je potřebná více než polovina anebo naopak méně.
- ✓ Valná hromada ze zákona rozhoduje ve většině věcí prostou většinou hlasů přítomných společníků. To lze v zakladatelském dokumentu stanovit jinak (mírněji i přísněji).

ROZHODOVÁNÍ PER ROLLAM (mimo valnou hromadu)

- ✓ Zakladatelský dokument to může vyloučit.
- ✓ Pokud nevyloučí, může naopak upravit podmínky jinak nebo podrobněji, než je to v ZOK (v praxi většinou trochu měníme lhůty, popíšeme způsob, jak se posílají návrhy a jak se projevuje souhlas).

SVOLÁVÁNÍ VALNÉ HROMADY

- ✓ Ze zákona aspoň 1 x ročně, lze stanovit častější svolávání.
- ✓ Zakladatelský dokument může stanovit odchylně od zákona lhůtu pro svolávání valné hromady a způsob svolávání (ze zákona je to nejméně 15 dnů přede dnem konání a na adresu společníka uvedenou v seznamu společníků).

4. OSTATNÍ

- ✓ Lze zřídit dozorčí radu.
- ✓ Lze odchýlně od zákona stanovit pravidla pro výplatu vypořádacího podílu (tj. jinak než že se stanoví z vlastního kapitálu zjištěného z mezitímní, řádné nebo mimořádné účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka v SRO) – týká se zániku účasti společníka v SRO jinak než převodem podílu nebo udělením příklepu v řízení o výkon rozhodnutí.
- ✓ Lze upravit (z části) podmínky pro zvyšování základního kapitálu.
- ✓ Lze stanovit, že valná hromada může svým usnesením společníkům uložit povinnost poskytnout peněžité příplatek.
- ✓ Lze stanovit širší působnost valné hromady než je uvedená v § 190 ZOK.

ZAKLADATELSKÝ DOKUMENT versus SHA

Všechna pravidla, která jsme si popsala výše, jsou součástí zakladatelského dokumentu. Ať už zvolíte jednoduchou formu nebo klasické SRO na míru, tento dokument musí být ze zákona uložen ve sbírce listin obchodního rejstříku. To znamená, že si ho kdokoli může na internetu najít, stáhnout a přečíst.

Pokud ale existují věci, které chcete mít mezi společníky domluvené „na pevno“, ale zároveň nechcete, aby je viděla konkurence nebo kdokoli jiný, existuje další řešení:

Shareholders' Agreement (SHA) – Dohoda společníků

Jak název napovídá, je to „jen“ soukromá dohoda mezi společníky. Hodně se využívá v situacích, kdy do SRO přistupuje investor.

- Hlavní výhoda: Diskrétnost. SHA se nikam neposílá, nevisí v rejstříku a víte o ní jen vy. Je ideální např. pro ladění detailů o případném prodeji SRO, konkrétních výpočtech cen podílů nebo o tom, jak se budete chovat v krizových situacích.
- Hlavní nevýhoda: Složitější vymahatelnost. Protože o SHA úřady nevědí, nemůže například rejstříkový soud automaticky odmítnout zápis, který je s ní v rozporu. Aby SHA nebyla jen „cárem papíru“, musí být doplněna o citelný systém smluvních pokut. Ty slouží jako hlavní motivace pro všechny strany, aby dohodu skutečně dodržovaly.